

Budjettiriihi 2004

Kansalaisjärjestöjen kannanotto vuoden 2005 talousarvioesitykseen

Kansalaisjärjestöt vaativat, että valtiovarainministeriön kehitysyhteistyömomentista leikkaamat 80 miljoonaa euroa sitoumusvaltuuksia palautetaan eduskunnan käsittelyssä vuoden 2005 talousarvioesitykseen.

1. Talousarvio tekee 0,7 prosentin BKTL-tavoitteen saavuttamisen seuraavalle hallitukselle mahdolliseksi

Vanhasen hallituksen toimenpiteet kehitysyhteistyömäärärahojen nostossa heikentävät Suomen kansainvälistä asemaa ja asettavat kyseenalaiseksi hallitusohjelmaan kirjatut periaatteet Suomen aktiivisesta roolista pohjoinen-etelä kumppanuuden rakentamisessa.

Hallituksen tulo- ja menoarvio vuodelle 2005 esittää kehitysyhteistyöhön yhteensä 600,1 miljoonaa euroa, joka alustavien arvioiden mukaan tulee vastaamaan 0,39 prosentin osuutta bruttokansantulosta (bktl). Tällä lisäyksellä hallitus nostaa kehitysyhteistyömäärärahoja tämän vaalikauden loppuun mennessä 0,44 prosenttiin bktl:sta.

Vanhasen hallituksen vuosien 2004-2007 menokehyksessä kehitysyhteistyömäärärahat jäädytetään vuonna 2008 edellisen vuoden tasolle. Tämän takia vuoden 2005 talousarviossa myöntö- ja sitoumusvaltuuksia on leikattu 80 miljoonalla eurolla, jotta määrärahakehitys ei ylittyisi. Valtiovarainministeriön perustelujen mukaan "seuraavan hallituksen käsiä ei haluta sitoa" sitoutumalla kehitysyhteistyön määrärahoja kasvattaviin maksusitoumuksiin.

Jäädyttämällä vuoden 2008 määrärahakehityksen istuva hallitus on siis jo käytännössä ennakoanut, ettei tuleva hallitus tule kasvattamaan kehitysyhteistyön määrärahoja.

Erityisen kummalliseksi tämän periaatteen tekee se, että hallitus on omassa hallitusohjelmassaan sitoutunut tavoittelemaan 0,7 prosentin määrärahatasoa v. 2010 mennessä. Valtiovarainministeriö on myös hyväksynyt vastaavia sitoumuksia muilla hallinnonaloilla.

Suomen uskottavuus ihmiskasvoisen globalisaation puolestapuhujana kansainvälisillä areenoilla kärsii, ellei hallitus vakavissaan pyri 0,7 prosentin bktl-tavoitteeseen. Siksi sitoumusvaltuuksien tulee kasvaa samaa tahtia kuin kehitysyhteistyömäärärahojen. Nykyhallituksen menokehysjäädytys torpedoi tehokkaasti seuraavan hallituksen mahdollisuuksia saavuttaa 0,7 prosentin tavoite.

2. Niukat sitoumusvaltuudet uhkaavat Suomen globaaleja kumppanuussuhteita

Sitoumusvaltuuksien kasvun jäädyttäminen uhkaa myös Suomen kehitysyhteistyöpolitiikan kestävyyttä ja pitkäjänteisyyttä. Aito, molemminpuolinen pohjoinen-etelä kumppanuus ei toimi ilman pitkäjänteistä ja riittävästi resurssoitua kehitysyhteistyötä.

Leikkauksen seuraukset näkyvät vuoden 2005 talousarviossa monella tapaa:

- Vuonna 2005 Suomi voi sopia kahdenvälisiä yhteistyösopimuksia 34 miljoonan euron verran vähemmän.
- Monenkeskiset yhteistyökumppanit, esimerkiksi YK, saavat eri toimintoihinsa 30 miljoonaa euroa vähemmän.
- Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhankkeille myönnetään tulevina vuosina 9 miljoonaa euroa vähemmän rahoitusta.

Käytännössä kehitysyhteistyöhallinto ei voi tehdä uusia sopimuksia vuosille 2008-2010 ennen seuraavaa hallitusta. Tämä tuo väkisinkin suomalaiseen kehitysyhteistyöpolitiikkaan lyhytjänteisyyttä ja ailahtelevuutta, joka on räikeässä ristiriidassa Vanhasen hallituksen kehityspoliittisen ohjelman (2/2004) kanssa. Ohjelmassa hallitus sitoutuu luomaan kehitysyhteistyölle sellaista sisällöllistä, laadullista ja hallinnollista pohjaa, joka mahdollistaa 0,7 prosentin määrärahatason saavuttamisen v. 2010.

Esimerkiksi kansalaisjärjestömäärärahojen valtuuksien leikkaaminen jatkaa viime vuosina yleistynyttä tapaa myöntää kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhankkeisiin vain yksivuotisia avustuksia. Tällä on suoria vaikutuksia järjestöjen mahdollisuuksiin sitoutua pitkäjänteiseen kumppanuuteen etelän kansalaisyhteiskunnan kanssa.

3. Leikatut 80 miljoonaa euroa sitoumusvaltuuksia palautettava talousarvioon

Valtionvarainministeriön päätös jäädyttää kehitysyhteistyömenojen sitoumusvaltuusten kasvu ja sen seurauksena talousarvioesityksestä leikatut 80 miljoonaa euroa on allekirjoittaneiden kansalaisjärjestöjen mielestä osoitus nykyhallituksen todellisesta kannasta 0,7 prosentin tason saavuttamiseen.

Kansalaisjärjestöjen johtopäätös on, ettei hallituksesta löydy todellista poliittista tahtoa pitää kiinni vaalilupauksista. Allekirjoittaneet järjestöt vaativatkin, että kehitysyhteistyömomentista leikatut 80 miljoonaa euroa sitoumusvaltuuksia tulee palauttaa eduskunnan käsittelyssä talousarvioesitykseen. Näin puretaan valtionvarainministeriön tekemä menokehyspäätös, jolla kehitysyhteistyömäärärahojen kasvu jäädytetään vuonna 2008 vuoden 2007 tasolle.

Allekirjoittajat:

Fida International
 Frikyrklig samverkan FS rf.
 Kansainvälinen solidaarisuussäätiö
 Kehitysmaayhdistys Pääskyt ry
 Kehitysyhteistyön Palvelukeskus Kupa ry
 Kirkon Ulkomaanapu KUA
 Kuurojen Lähetys - De Dövas Mission ry
 Lääkäriin Sosiaalinen Vastuu ry
 Marttaliitto
 Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuussäätiö SASK ry
 Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
 Suomen Lähetysseura SLS
 Suomen Pakolaisapu
 Suomen Vapaakirkko
 Suomen World Vision ry
 Suomen Ylioppilaskuntien Liitto SYL
 Väestöliitto